

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 27.3.2006
COM(2006) 140 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o izvajanju programa ENERGY STAR v Evropski skupnosti v obdobju 2001–2005

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o izvajanju programa ENERGY STAR v Evropski skupnosti v obdobju 2001–2005

1. UVOD

Pisarniška oprema – tj. računalniki, tiskalniki, fotokopirni stroji – prispeva velik delež k porabi električne energije v terciarnem in stanovanjskem sektorju znotraj Evropske unije. Ta delež narašča zaradi hitrega vdora informacij ter na splošno komunikacijske tehnologije in posebno pisarniške opreme v vseh družbenih sektorjih in zaradi nenehnega naraščanja zmogljivosti takšne opreme.

Ker se s pisarniško opremo trguje povsod po svetu, je bil decembra 2000 podpisan „Sporazum med ZDA in Evropsko skupnostjo o usklajevanju programov energetskega označevanja pisarniške opreme.“¹ Cilj je bil uskladiti programe energetskega označevanja pisarniške opreme na dveh glavnih trgih tovrstnih izdelkov. Program ENERGY STAR, ki je v lasti agencije ZDA za varstvo okolja US EPA, se izvaja tudi pri najpomembnejših poslovnih partnerjih po svetu. Namen tega sporazuma je spodbujati mednarodno trgovino s pisarniško opremo z olajšanjem postopkov za udeležbo akterjev na trgu pisarniške opreme pri programu ENERGY STAR. Sporazum preneha veljati junija 2006.

Na podlagi Sporazuma sta Agencija za varstvo okolja ZDA (US EPA) in Evropska komisija skupaj ustvarili program ENERGY STAR za pisarniško opremo. Ta program se je izvajal v Evropski uniji s „Sklepom Sveta z dne 8. aprila 2003 o sklenitvi Sporazuma med Vlado Združenih držav Amerike in Evropsko skupnostjo o usklajevanju programov energetskega označevanja pisarniške opreme v imenu Skupnosti (2003/269/ES)“² in z “Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 2422/2001 z dne 6. novembra 2001 o programu Skupnosti za označevanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme“³.

Program ENERGY STAR vzpostavlja okvir za spodbujanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme z usklajevanjem programov za označevanje tovrstnih izdelkov v ZDA in EU. Program proizvajalcem pisarniške opreme ponuja možnost, da prostovoljno prijavijo tiste pisarniške izdelke, ki so v skladu z nekaterimi zahtevami glede energetske učinkovitosti iz programa, in da za potrebe trženja uporabljajo oznako in/ali znak ENERGY STAR. Poleg tega se s programom ustvarjajo in uporabljajo orodja za spodbujanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme, izboljšanje tržne preglednosti in povečanje zavedanja o energetske učinkovitosti med uporabniki. Končni cilj je spodbujati in podpirati dobavitelje in potrošnike, da bi kupovali energetske učinkovite naprave in učinkovito uporabljali pisarniško opremo.

Komisiji je bila odgovorna za izvajanje programa kot pooblaščen organ s podporo posvetovalnega organa, odbora ES za Energy Star (ECESB; „Sklep Komisije z dne 11. marca 2003 o ustanovitvi Odbora za Energy Star Evropske skupnosti“⁴). V sodelovanju z ECESB je

¹ UL L 172, 26.6.2001, str. 3.

² UL L 99, 17.4.2003, str. 47.

³ UL L 332, 15.12.2001, str. 1.

⁴ UL L 67, 12.3.2003, str. 22.

Komisija izvajala dejavnosti za prenovo tehničnih specifikacij za upravičene izdelke ENERGY STAR, sprejemala njihove prijave in jih pospeševala ter zagotavljala javnosti informacije o učinkoviti rabi pisarniške opreme. V tem poročilu je predstavljen pregled teh dejavnosti.

- trenutno stanje izvajanja prizadevanj za prenovo tehničnih specifikacij je navedeno v oddelku 2;
- pregled dejavnosti, ki pospešujejo program ENERGY STAR, je naveden v oddelku 3;
- povzetek rezultatov pogovorov ECESB in pridobljenih izkušenj med izvajanjem programa ENERGY STAR v EU v letih 2001–2005 je predstavljen v oddelku 4;
- sklepne ugotovitve Komisije o morebitni prenovi Sporazuma po posvetovanju z ECESB in US EPA so predstavljene v oddelku 5.

2. TRENUTNO STANJE SPREMEMB TEHNIČNIH SPECIFIKACIJ

Cilj programa ENERGY STAR je optimizacija energetske učinkovitosti pisarniške opreme. Za doseg cilja morajo biti tehnične specifikacije za upravičene izdelke ENERGY STAR prilagodljive, da lahko sledijo hitremu tehnološkemu razvoju in spreminjanju trga, ki ga sproža sam program ENERGY STAR.

Tehnične specifikacije iz Sporazuma so usmerjene v zahteve po „neaktivnem delovanju“, tj. delovanje z zmanjšano porabo električne energije, v katerega „nastavljeni“ izdelek preide po določenem obdobju mirovanja. Čeprav so tovrstne zahteve še vedno potrebne, se nanašajo samo na del porabe električne energije pisarniške opreme. Poraba električne energije pri vključenih napravah (aktivnem načinu) je čedalje pomembnejša zaradi zmogljivejše opreme, ki se pojavlja na trgu. Poleg tega povečana uporaba npr. interneta ali komunikacijskih aplikacij lahko pomeni, da je oprema dlje časa v aktivnem delovanju. Ti vidiki kažejo na naraščajoči pomen aktivnega delovanja pri splošni porabi električne energije.

Da bi zastarele tehnične specifikacije iz Sporazuma prilagodili sodobnemu tehnološkemu razvoju in spremenili načine uporabe, je Komisija s pomočjo nekaterih držav članic in zainteresiranih strani aktivno prispevala k spremembi tehničnih specifikacij za računalniške monitorje, računalnike in opremo za preslikavanje. V ta namen je bilo organiziranih veliko sestankov ECESB in njegovih podskupin tehničnih strokovnjakov. Rezultati so bili potrjeni in upravljalni organi so jih začeli uporabljati. Komisija meni, da je prizadevanje evropskih strokovnjakov pomembno za razvoj enotnih in strogih tehničnih specifikacij.

Računalniški monitorji

Tehnične specifikacije za računalniške monitorje so bile spremenjene leta 2004. Partnerji evropskega programa so konstruktivno sodelovali pri postopku spreminjanja. Tehnične specifikacije za računalniške monitorje vsebujejo – v nasprotju s poprej veljavnimi specifikacijami – zahteve za porabo električne energije v aktivnem načinu in ne določajo, da se upoštevajo tudi prejšnje specifikacije. Zahteve z liste 1 veljajo od 1. januarja 2005. Še strožje so zahteve z liste 2; te veljajo od 1. januarja 2006.

Računalniki

Postopek za spremembo tehničnih specifikacij je v teku. Na sestankih tehnične podskupine ECESB z dne 15. februarja in 26. maja 2005 so strokovnjaki ES in zainteresirane strani razpravljali o prihodnjih smernicah za prenovo tehničnih specifikacij za računalnike. Strokovnjaki ES so podprli EPA pri oblikovanju okvirnega dokumenta, ki bo določal področje uporabe spremenjenih tehničnih specifikacij. Naslednji korak je določitev stopenj porabe električne energije pri različnih načinih. Sprememba tehnične specifikacije bo predvidoma dokončana v drugi četrtini leta 2006. Prva lista spremenjenih tehničnih specifikacij za računalnike naj bi začela veljati 1. januarja 2007.

Oprema za preslikavanje

Sprememba tehnične specifikacije opreme za preslikavanje (fotokopirni stroji, tiskalniki, večnamenske naprave ipd.) je v teku. Podskupina tehnikov ECESB se je sestala 15. februarja in 26. maja 2005. Strokovnjaki ES so pomagali EPA pri določanju postopkov preverjanja „aktivnega načina“ (OM) in „običajne energijske porabe“ (TEC), ki se bodo uporabljali za določanje porabe energije posamezne naprave. Določili so preskusne pogoje. Trenutno se zbirajo in analizirajo podatki za določitev meril za porabo električne energije z uporabo novih preskusnih pogojev. Sprememba tehnične specifikacije bo predvidoma dokončana v drugi četrtini leta 2006. Spremenjene tehnične specifikacije opreme za preslikavanje naj bi začele veljati 1. januarja 2007.

3. PROMOCIJA IN PRIJAVA IZDELKOV

Komisija je ustvarila spletni portal www.eu-energystar.org, ki deluje od jeseni 2003. Stran omogoča lažji dostop do ustreznih informacij, prilagojenih ustreznim akterjem, vključno s smernicami za sodelovanje pri programu za proizvajalce, iskalnikom za podatkovno bazo prijavljenih izdelkov ENERGY STAR, ki so na voljo na trgu ES (glej spodaj), informacijami o novih razvojnih smernicah, ki se nanašajo na program ENERGY STAR, nasveti glede pravilne nastavitve in upravljanja porabe električne energije, primeri preskusov varčevanja z energijo, pripomočkom za izračunanje prihranka energije, tehničnimi informacijami o posebnih primerih in postopkih upravljanja z električno energijo v različnih operacijskih sistemih itn.

Portal je tudi glavno sredstvo javnega dostopa, saj zagotavlja preglednost dejavnosti, ki se izvajajo v skladu s programom, vključno z informacijami o dejavnostih ECESB, spremenjenimi tehničnimi specifikacijami in sprotnim posodabljanjem letnega delovnega načrta.

Portal se bo vzdrževal in še naprej razvijal. Nekateri deli portala so na voljo v 11 jezikih Skupnosti, vključujejo približno 10 000 zadetkov, portal pa dnevno obišče 600 obiskovalcev (statistike iz druge četrtine leta 2005).

Za izpolnjevanje zahtev o poročanju o tržnem uveljavljanju izdelkov z znakom ENERGY STAR je EICTA sporočila podatke petih podjetij glede naslednjih vidikov.

Podatki 1. odstotek prijavljenih modelov glede na število modelov na trgu, vključno z ZDA,

Podatki 2. odstotek vseh prijavljenih modelov na trgu EU glede na število modelov na trgu EU,

Podatki 3. odstotek modelov, prijavljenih pri EU, glede na število vseh prijavljenih modelov,

Podatki 4. enota pošiljke (skupno število upravičene opreme) / odstotek vseh upravičenih enot pošiljk.

Podjetje	Podatki 1.	Podatki 2.	Podatki 3.	Podatki 4.
1	98,20 %	100 %	96,30 %	127288
2	100 %	100 %	100 %	/100 %
3	96 %	96 %	0	5488253/100 %
4	99,50 %	99,50 %		881764/
5	60 %	60 %		/80 %

(Stanje: junij 2005)

Iz navedenih podatkov se lahko sklepa, da dosedanje tehnične specifikacije ENERGY STAR izpolnjujejo skoraj vsi modeli podjetij, ki so sporočila podatke. To poudarja potrebo po hitri obnovi tehničnih specifikacij. Po drugi strani pa se lahko pričakuje, da bo velik del trga po določenem času izpolnjeval stroge prenovljene tehnične specifikacije. Tehnične specifikacije ENERGY STAR se uporabljajo kot zahteve za javno naročanje v ZDA. Zato je mogoče pričakovati, da se bo zaradi opredelitve strogih tehničnih specifikacij prihranilo veliko energije.

Podatkovna baza ENERGY STAR

Komisija stalno sprejema prijave upravičenih izdelkov, ki se prodajajo na evropskem trgu (EGS). To je del obveznosti Komisije kot „upravljalnega organa“ ES, ki jo je sprejela razširiti na EGS po sporazumu z državami EFTA in US EPA. Uporabniki imajo s spletne strani dostop do podatkovne baze prijavljenih izdelkov in proizvajalcev. Poleg prijavljenih izdelkov pri ES so v podatkovni bazi tudi izdelki, prijavo pri EPA in so naprodaj na trgu ES. V ta namen se podatki o izdelkih, prijavljenih pri EPA, prenesejo, preverijo in – če so modeli naprodaj v ES – objavijo na spletišču ES. Podatkovna baza ENERGY STAR ter seznam prijavljenih podjetij in izdelkov se torej sprotno posodabljata.

Trenutno vsebuje približno 10 000 modelov. ECESB priznava podatkovno bazo kot pomembno orodje za spodbujanje preglednosti trga. Ker so podatki javni, lahko države članice uporabljajo podatkovno bazo ENERGY STAR kot bazo za orodja, ki omogočajo prepoznavanje energetske učinkovitih izdelkov.

4. PRIDOBLJENE IZKUŠNJE IZ OBDOBJA 2001–2005

Na podlagi zahtev je Komisija ustanovila odbor ES za Energy Star (ECESB) z namenom rednega posvetovanja s predstavniki držav članic in zainteresiranih strani, kot so proizvajalci pisarniške opreme in združenja, strokovnjaki za spremembe trga (agencije za energijo iz držav

članic), okoljevarstvene nevladne organizacije (npr. WWF) in potrošniške organizacije (ANEC). ECESB je aktivno prispevala k spremembi tehničnih specifikacij (glej zgoraj). Komisija je organizirala delavnico, ki so se je udeležile vse glavne zainteresirane strani po svetu, tema pa so bile splošna izhodišča programa ENERGY STAR za pisarniško opremo (Frankfurt am Main, april 2004). Poglavitne ugotovitve so naslednje.

- Zainteresirane strani se zavzemajo za nov sporazum Energy Star z ZDA z zahtevo, da se program v EU izvaja učinkoviteje. Zlasti postopek za posodabljanje tehničnih specifikacij mora biti krajši. To je potrebno, da bi lahko sledili zelo inovativni naravi in hitrim razvojnim ciklusom pisarniške opreme.
- Treba je izboljšati usklajevanje med US EPA in Komisijo ES pri izvajanju posvetovanj z zainteresiranimi stranmi o spremembi novih specifikacij. Treba je okrepiti človeške vire za vodenje postopka spreminjanja.
- Učinkovitost in verodostojnost programa sta odvisni predvsem od ambicioznosti tehničnih specifikacij upravičenih izdelkov ENERGY STAR. Zato zainteresirane strani menijo, da je treba tehnične specifikacije načeloma določiti tako, da v času določanja meril le približno 25 % modelov na trgu ustreza merilom za podelitev oznake.
- Komisija preučuje možnosti poenostavitve/skrajšanja postopka za pripravo spremenjenih tehničnih specifikacij in doseganje dogovora o njih. Zaradi temeljnih razlogov je treba ohraniti prevajanje tehničnih specifikacij v jezike Skupnosti in objavljanje v Uradnem listu. Poglavitna predlagana poenostavitev je, da se pri posodabljanju tehničnih specifikacij ne bi bilo treba posvetovati s posebnim odborom Sveta iz člena 133, saj se delegacije držav članic že posvetujejo z ECESB, poleg tega pa posebni odbor iz člena 133 v praksi zgolj potrdi mnenja svojih predstavnikov v odboru za Energy Star. Po drugi strani pa bi se lahko ukinile nekatere obveznosti poročanja, ki so navedene v veljavni uredbi in se štejejo za preostrege v primerjavi z neobvezujočo naravo tega programa.
- Da bi države članice prepričali o zahtevnosti spremenjenih tehničnih specifikacij, bi se v morebitni nov sporazum vključila določba, ki obema upravljalnima organoma (Komisiji in EPA) nalaga, da je treba tehnične specifikacije določiti tako, da v času določanja meril le približno 25 % modelov na trgu ustreza merilom. Z vključitvijo take določbe bi Svet Komisiji zagotovil jasno pooblastilo za spremembo tehničnih specifikacij, kar bi dodatno upravičilo odpravo potrebe po posvetovanju s posebnim odborom iz člena 133.
- Predlagano je, naj se od držav članic ne zahteva, da promovirajo opremo z oznako ENERGY STAR. To je posledica dejstva, da z oznako ENERGY STAR proizvajalci oglašujejo označeno opremo. Zato morajo promocijske dejavnosti izvajati in plačati proizvajalci.
- Javna podatkovna baza ENERGY STAR lahko potrošnikom in javnim organom pomaga pri določanju najboljše stopnje energetske učinkovitosti za učinkovito delovanje, še zlasti za namene javnega naročanja.

5. SKLEPNA UGOTOVITEV: PREDLOG ZA OBNOVO SPORAZUMA

Sporazum, ki je trenutno v veljavi, preneha veljati junija 2006. Utemeljitev za sklenitev sporazuma z ZDA je danes še močnejša kot v poznih devetdesetih. Ob upoštevanju izkušenj iz

prvega obdobja izvajanja programa ENERGY STAR v EU se predlaga, da se sodelovanje ES pri programu ENERGY STAR nadaljuje še eno petletno obdobje iz naslednjih razlogov:

- Učinkovita raba energije je eden od pglavitnih stebrov za trajnostno oskrbo z energijo v Skupnosti. Zelena knjiga Komisije o energetske učinkovitosti navaja naslednje koristi učinkovite rabe energije: zagotavljanje konkurenčnosti evropske industrije, ki bi imela ugodnosti zaradi manjših stroškov energije, varovanje okolja zaradi zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida, ki jih povzroča poraba energije, zanesljiva oskrba z energijo zaradi manjšega povpraševanja in posledično zmanjšanje odvisnosti od uvoza energije.
- Poraba energije pisarniške opreme pomeni velik delež porabe energije v ES. Lahko se poveča zaradi večje uporabnosti in zmogljivosti (npr. hitrost obdelave računalnika) in zaradi naraščanja uporabe v zasebne in poslovne namene. Zato je treba energetske učinkovitost pisarniške opreme še naprej izboljševati.
- Program ES ENERGY STAR zagotavlja okvir za usklajevanje prizadevanj držav članic in Skupnosti, da bi izboljšale energetske učinkovitost pisarniške opreme. Ker neusklažene nacionalne zahteve pomenijo dodatne stroške za proizvajalce, trgovino ter posledično dobavitelje in uporabnike pisarniške opreme, je za zmanjšanje škodljivega vpliva na industrijo in trgovino potreben usklajen pristop.
- Ker se s pisarniško opremo trguje povsod po svetu, je treba ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti izvajati skupaj z globalnimi partnerji in nosilci odločanja. Program ENERGY STAR zagotavlja okvir za usklajevanje ukrepov, ki so usmerjeni k izboljšanju energetske učinkovitosti pisarniške opreme, z ZDA, Japonsko, Korejo in drugimi ključnimi trgi.
- Program ENERGY STAR je med proizvajalci široko sprejet. V ZDA je pomemben za javno naročanje, saj je treba pri dejavnostih javnega naročanja upoštevati tehnične specifikacije, kar znatno poveča vpliv programa. Če bi morali javni organi v Skupnosti naročiti opremo, ki je vsaj tako energetske učinkovita, kot je to navedeno v tehničnih specifikacijah programa ENERGY STAR, bi to še povečalo povpraševanje po učinkovitejši opremi. To bi v idealnih razmerah povzročilo, da bi po določenem obdobju večina opreme v prometu izpolnjevala zahteve tehničnih specifikacij. Zato je mogoče doseči velike prihranke energije, če so tehnične specifikacije pri določanju meril zahtevne (tj. vključujejo približno 25 % modelov, kot je predlagano v novem osnutku Sporazuma).
- Komisija meni, da so prizadevanja strokovnjakov ES pomembna in prispevajo k razvoju doslednih in zahtevnih tehničnih specifikacij. Ker bo verjetno velik del trga po določenem obdobju izpolnjeval zahteve tehničnih specifikacij ENERGY STAR, določanje strogih zahtev sproži pomembne izboljšave porabe energije v sektorju pisarniške opreme.
- Čeprav ni mogoče natančno zmeriti vpliva programa ENERGY STAR za pisarniško opremo, službe Komisije menijo, da je prispeval k izboljšanju energetske učinkovitosti pisarniške opreme. Po drugi strani še vedno obstajajo velike možnosti za izboljšanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme na stroškovno učinkovit način.
- Hiter razvoj inovacij in razvojni cikel izdelkov zahtevata zelo prilagodljive instrumente, kot so neobvezne sheme za označevanje, ki se lahko hitreje prilagodijo razvoju trga z namenom izboljšanja energetske učinkovitosti pisarniške opreme. Program ENERGY STAR velja za najprimernejši politični instrument, s katerim lahko Skupnost doseže

prihranke energije, v primerjavi z obveznim energetskim označevanjem po Direktivi 92/75/ES. Dopolnjuje se z Direktivo 2005/32/ES glede določanja zahtev za okoljsko primerno zasnovu.

- Program Energy Star – še zlasti baza podatkov, s katero upravljata Komisija in EPA – se lahko uporablja za dejavnosti nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov za spodbujanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme. Program povečuje preglednost trga v sektorju pisarniške opreme, zlasti v zvezi z energetsko učinkovitostjo pisarniške opreme. To je pomemben pogoj za dejavnosti, ki so usmerjene k spodbujanju potrošnikov ter terciarnih in javnih naročnikov, da v svoje potrošniške odločitve vključijo energetsko učinkovitost in celotne stroške opreme, vključno s stroški za porabo električne energije.

Na sestanku dne 2. decembra 2005 so se stranke znotraj ECESB strinjale s to oceno in potrdile sklep o sklenitvi novega sporazuma z ZDA s prilagoditvami iz prvega obdobja.